

حمل و نقل ریلی:

این شیوه از حمل و نقل بعنوان حمل و نقل سبز و مرجح شناخته شده و همواره بعنوان یکی از راهبردهای نظام حمل و نقل کشور محسوب گردیده است.

احداث شبکه راه آهن از محل منابع عمومی و در قالب طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای عمدتاً توسط شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور انجام می گیرد. لیکن بهره برداری و نگهداری شبکه توسط شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران انجام می شود و بر اساس قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ و در راستای تفکیک تصدی ها از وظایف حاکمیتی، عمده ناوگان خصوصاً واگنهای باری و مسافری به بخش خصوصی واگذار شده است.

نکته حایز اهمیت در بررسی آمار فوق، روند کاهشی میزان جابجایی مسافر در حمل و نقل ریلی می باشد که تقارن آغاز این کاهش با زمان واگذار شرکت قطارهای مسافری رجا به تامین اجتماعی در قالب رد دیون می باشد که بیانگر اشکالات این شیوه خصوصی سازی می باشد.

با توجه به پروژه های احداث خطوط جدید، طول خطوط اصلی همواره در حال افزایش می باشد. طی ۱۰ سال مورد بررسی معادل ۲۷۶۸ کیلومتر افزایش یافته و از ۸۳۹۱ کیلومتر در سال ۱۳۸۴ به ۱۰۳۷۶ کیلومتر در سال ۱۳۹۳ بالغ گردیده است. به عبارت دیگر در سالهای مورد بررسی به طور متوسط سالانه حدود ۲۰۰ کیلومتر خط احداث شده است.

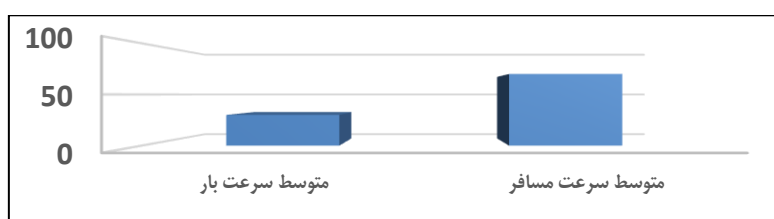
شایان ذکر است که به دلیل ماهیت حمل و نقل ریلی و نیاز به سرمایه گذاری هنگفت در اجرای طرحهای ریلی و نیز آلات ناقله ریلی، برای حل مشکلات موجود پیشنهادهای برای برنامه ششم پیشنهاد گردیده است. بدیهی است در صورت استمرار رویه کنونی، تحول مثبت چشمگیری در نظام حمل و نقل ریلی کشور به وجود نخواهد آمد.

بر اساس سالنامه آماری حمل و نقل ریلی در پایان سال ۱۳۹۳، استان اصفهان دارای ۶۲۰ کیلومتر خط اصلی (۵۹۸ کیلومتر خط اصلی و ۲۲ کیلومتر خط دوم)، ۳۳۷ کیلومتر خط فرعی (شامل ۱۱۳ کیلومتر صنعتی و تجاری و ۲۲۴ کیلومتر مانوری) و ۳۷ ایستگاه باز و بسته در مناطق مختلف خود می باشد. این بخش از نظر حمل بار مقام دوم و از نظر حمل مسافر پس از حمل و نقل جاده ای و حمل و نقل هوایی، در مقام سوم حمل و نقل استان قرار گرفته است.

از مهمترین ایستگاههای استان اصفهان می توان به ایستگاه راه آهن اصفهان، زرین شهر، سیستان، زرین شهر، بادرود و سجزی اشاره کرد.

از نظر تراکم راه آهن استان اصفهان با تراکم ۰/۸۴ نسبت به میزان این شاخص در کل کشور که تراکم ۰/۴۴ می باشد، اگرچه در وضعیت بهتری قرار گرفته است، ولی در مقایسه با کشورهای مختلف جهان، فاصله بسیاری تا وضع ایده آل دارد.

از جمله مهمترین دلایل عدم تمایل به استفاده از حمل و نقل ریلی، پائین بودن متوسط سرعت سیر مسافر و بار در این سیستم میباشد. نمودار زیر نشان دهنده متوسط سرعت سیر مسافر و بار در راه آهن میباشد. این در حالیست بدلیل افزایش ارزش زمان، استفاده از قطارهای پرسرعت در دنیا رواج روزافزونی دارد. سرعت پائین سیر بار نیز ضمن کاهش ظرفیت عملی بخش ریلی، در عدم جذب بار ریل پسند توسط راه آهن نیز بسیار موثر می باشد. لازم به ذکر است که به دلیل تک خطه بودن اغلب مسیرهای ریلی کشور و استان، اولویت در سیر قطارها، با قطارهای مسافری می باشد و لذا سرعت میانگین سیر و انتقال بار در شبکه راه آهن بسیار پایین می باشد.

مقایسه وضعیت حمل و نقل ریلی استان اصفهان تا پایان برنامه پنجم

طول خطوط اصلی و فرعی شامل مانوری صنعتی و تجاری							
جمع کل خطوط	خطوط فرعی (کیلومتر)			خطوط اصلی (کیلومتر)			نواحی
	جمع	مانوری	صنعتی و تجاری	جمع	خط دوم	خط اصلی	
۶۰۸,۸	۱۸۱,۸	۱۰۰,۳	۸۱,۵	۴۲۷	۳۲	۳۹۵	جنوب
۱۹۱,۴	۳۵,۴	۲۸,۴	۷	۱۵۶	۰	۱۵۶	لرستان
۴۱۷	۱۲۹	۶۲,۶	۶۶,۴	۲۸۸	۰	۲۸۸	اراک
۱۰۴۲	۲۵۲	۱۹۱	۶۱	۷۹۰	۳۱۳	۴۷۷	تهران
۴۷۰,۵	۷۰,۵	۴۲	۲۸,۵	۴۰۰	۰	۴۰۰	شمال
۳۶۰,۲	۷۱,۲	۲۲,۲	۴۹	۲۸۹	۱۹	۲۷۰	قم
۱۲۰۵,۰۲	۱۳۴,۰۲	۶۶,۴	۶۷,۶۲	۱۰۷۱	۵۳۵,۵	۵۳۵,۵	شمالشرق
۹۹۲,۱۹	۲۶۱,۱۹	۱۹۴,۵۶	۶۶,۶۳	۷۳۱	۲۷۴	۴۵۷	خراسان
۶۶۸,۷	۱۳۴,۷	۹۲,۷	۴۲	۵۳۴	۰	۵۳۴	شمالغرب
۷۴۲	۲۷۴	۱۸۳	۹۱	۴۶۸	۰	۴۶۸	آذربایجان
۹۵۶,۷۵	۳۳۶,۷۵	۲۲۴,۶	۱۱۲,۱۵	۶۲۰	۲۲	۵۹۸	اصفهان
۲۶۷,۶	۱۰۰,۶	۲۳	۷۷,۶	۱۶۷	۰	۱۶۷	زاگرس
۱۰۸۷	۱۴۰	۱۳۷	۳	۹۴۷	۰	۹۴۷	شرق
۴۶۲	۵۵	۴۴	۱۱	۴۰۷	۰	۴۰۷	جنوبشرق
۵۶۴	۹۲	۵۴	۳۸	۴۷۲	۰	۴۷۲	کرمان
۵۶۹,۴۵	۸۵,۴۵	۷۹,۹	۵,۵۵	۴۸۴	۰	۴۸۴	فارس
۸۶۴,۱۶	۱۷۵,۱۶	۱۲۷,۱۶	۴۸	۶۸۹	۰	۶۸۹	یزد
۱۵۲۹,۳۷	۳۰۹,۳۷	۱۶۲,۸	۱۴۶,۵۷	۱۲۲۰	۵۹۷	۶۲۳	هرمزگان
۱۲۹۹۸	۲۸۳۸	۱۸۳۵,۶۲	۱۰۰۲,۵۲	۱۰۱۶۰	۱۷۹۲,۵	۸۳۶۷,۵	جمع

شایان ذکر است که استان اصفهان از لحاظ دارا بودن خطوط فرعی (خطوط صنعتی-تجاری و خطوط مانوری) در رتبه اول در بین همه استان های کشور قرار دارد که نشان دهنده اهمیت ایستگاههای تشکیلاتی استان و ناشی از نقش مهم صنایع بزرگ مانند ذوب آهن و فولاد مبارکه می باشد.

همچنین خطوط راه آهن استان دارای ۳۲۱۹ عدد پل به طول ۳۱۱۴۹ متر است که این میزان مساوی سهم ۱۰/۸ درصدی از کل طول پل های راه آهن کشور است و استان را پس از استان هرمزگان در رتبه دوم قرار می دهد. علاوه بر این، ۴ تونل در استان اصفهان وجود دارد که در مجموع ۱۳۶۱ کیلومتر طول آنها است.

در حال حاضر حمل و نقل ریلی در استان از نظر حمل بار پس از حمل و نقل جاده ای در رتبه دوم و از نظر حمل مسافر پس از حمل و نقل جاده ای و حمل و نقل هوایی، در رتبه سوم قرار گرفته است. هر چند که از لحاظ امنیت سفر قطار ایمن ترین طریقه سفر است، لیکن سهم کم آن اساسا به دلیل عدم وجود ارتباط ریلی با بسیاری از استان های کشور، سرعت کم لکوموتیوها و در نتیجه افزایش مدت زمان سفر است. در زمینه حمل بار نیز عدم وجود ارتباط ریلی گسترده در سراسر کشور، بخش حمل و نقل ریلی علی رغم صرفه اقتصادی آن، جایگاه مطلوبی در سطح کشور ندارد. کרוکی راه آهن تحت کنترل استان اصفهان در نقشه ارائه شده است. راه آهن استان اصفهان تنها از ۱۰ شهرستان اصفهان، کاشان، آران و بیدگل، نطنز، اردستان، فلاورجان، لنجان، شهرضا، نائین و مبارکه عبور می کند و از طریق شهرستان های اصفهان، شهرضا و کاشان از مرز استان خارج شده و به ترتیب به استان های یزد، فارس و قم راه پیدا می کند.

Error! Reference source not found.

